

LES idee

Het hanengevecht door
Hans Hagen en Phillip
Hopman bladzijde 81-85

Gesprek: ± 30 minuten
Debat: ± 30 minuten

Nodig

Het tekstfragment en de afbeelding, digibord. Klok met secondewijzer.

Vorbereiding

Lees het tekstfragment door. Maak een scan van de illustratie op bladzijde 82-83, zodat u deze op het digibord kunt laten zien. Lees de vragen bij Stap 2 en kies met welke u aan de slag wilt gaan. Doe hetzelfde met de stellingen bij Stap 3.

1 – HET HANENGEVECHT

De leerlingen praten over hanengevechten, scherpen hun mening hierin aan en onderzoeken wat winnen en verliezen kan betekenen. Daarna debatteren ze aan de hand van stellingen.

AAN DE SLAG

Stap 1

Lees het tekstfragment voor en bekijk de afbeelding met elkaar. Wat zie je?

Wat doen de jongens in de arena? Wie van de twee zou Pio zijn? Waarom denk je dat? Wie is de winnende haan? Hoe zie je dat?

Zie je de vader, opa en het zusje van Pio ergens op de tribune?

Welke mensen zie je verder? Mannen, vrouwen, kinderen? Wat doen ze? Waarom zouden er zoveel mensen naar deze wedstrijd komen? In welk land speelt deze wedstrijd zich af? Kun je dat zien? Hoe?

Stap 2

Gesprek. Op de afbeelding zie je twee jongens die hun hanen laten vechten. Is het hanengevecht een sport? Waarom? Bij sport hoort winnen en verliezen. Wie wint er bij een hanengevecht, de baas of de haan? Verliezen bij een hanengevecht betekent dat de verliezende haan nog dezelfde avond in de soep gaat. Zou jij die soep eten? Waarom (niet)?

- Stel, twee hanen komen elkaar tegen op het erf. Onmiddellijk zetten ze hun veren recht overeind en gaan elkaar te lijf. Mag dat?
- Stel, je hebt een haan, je buurjongen heeft ook een haan. Je port jouw haan stiekem een beetje op en zet hem bij de haan van je buurjongen. Mag dat?
- Stel, je bent heel arm. Je vindt bij toeval een haan en je leidt hem op tot een gevechtshaan. Je weet dat als jouw

haan wint, dat je dan veel geld verdient. Mag dat?

- Wie is de baas over een dier? Als je een dier krijgt, is dat dier dan van jou? Als je een dier vindt, is dat dan anders?
- Het stierengevecht lijkt wel een beetje op het hanengevecht, een stier vecht tegen een stierenvechter: een toreador. Dat is een gevaarlijk gevecht, een van beide, de toreador of de stier, gaat dood. De stieren die worden ingezet bij het stierenvechten krijgen de malste wei, de lekkerste hapjes en ze worden met liefde verzorgd. Kortom, ze hebben een heerlijk leven, tot ze de arena in moeten. Wat vind je, is dat een stierengevecht waard?
- Als je zou moeten kiezen: ben je dan liever een stier die gaat vechten met een toreador of een kip die zijn hele leven in een legbatterij zit om zoveel mogelijk eieren te leggen?

Let op: In Nederland zijn hanengevechten en stierengevechten gelukkig verboden.

Stap 3

In het verhaal gaan hanen met elkaar in gevecht. Mensen gaan ook vaak met elkaar in gevecht. Soms door echt te vechten en soms met woorden. Als je met woorden vecht noem je discussiëren of debatteren. Het woordenboek *Van Dale* zegt over een debat: gedachtewisseling, bespreking van het voor en tegen. De leerlingen gaan hier debatteren.

1 vervolg

Leg de leerlingen uit wat een stelling is en poneer er een. Een stelling is vaak een krachtige uitspraak, een waarheid! Voor een smeug gesprek is het soms handig om een tikje te overdrijven.

Stellingen:

Om te winnen is alles geoorloofd.

Als je eenmaal verliest, verlies je de volgende keer ook.

Als een winnaar iets zegt, geloof je dat eerder dan wanneer een verliezer dat zegt.

Meisjes winnen vaker dan jongens.

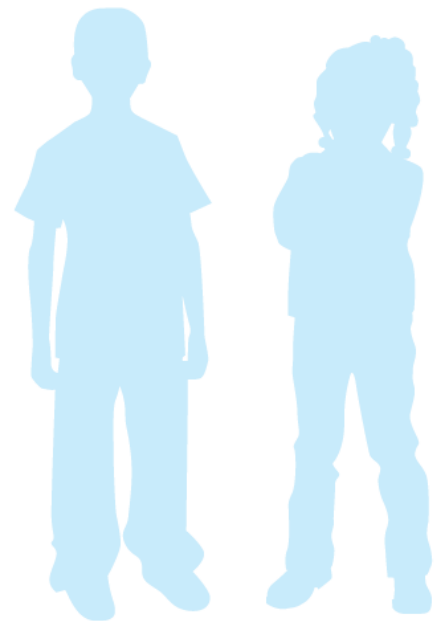
Winnen doet er helemaal niet toe.

Verdeel de groep in drieën: voorstanders, tegenstanders en een jury.

Geef de groepjes gelegenheid om hun rol voor te bereiden. De voor- en tegenstanders bedenken goede argumenten en passende voorbeelden. De jury bedenkt waar ze op kunnen letten bij het kijken en luisteren. Zoals: Snap je wat hij of zij zegt? Klopt het wat de spreker zegt? Zet de spreker je aan het denken? Gebruikt de spreker gebaren bij zijn betoog die het verhaal versterken?

Om de beurt krijgt een voor- of tegenstander de gelegenheid om de stelling te verdedigen dan wel tegen te spreken. Niet alle leerlingen hoeven aan de beurt te komen. De jury kijkt en luistert. De spreker krijgt maximaal 30 seconden de tijd. Hou de tijd bij! Na afloop bepaalt de jury welke groep het meest overtuigend was.

T Laat de leerlingen zelf stellingen verzamelen waar ze een debat aan willen wagen.

LES idee

Het hanengevecht door
Hans Hagen en Philip
Hopman bladzijde 81-85

60 minuten

NODIG

Speellokaal.

Muziek: Avant la pluie II
van Rene Aubry.

Op YouTube te vinden via
[http://www.youtube.com/
watch?v=0I5Z53rFYsk](http://www.youtube.com/watch?v=0I5Z53rFYsk)

Handtrom met stok, woodblock.
De afbeeldingen van de hanen
uit Het hanengevecht op
bladzijde 72, 76, 80 en 87

VOORBEREIDING

Lees het boek of het
tekstfragment door.
Bekijk de afbeeldingen
in het boek, of via scans
op het digibord.

2 – HAANTJE DE VOORSTE

De leerlingen onderzoeken de bewegingskwaliteiten van de hanen en exploreren daarbij de krachtige en felle bewegingen. Zonder elkaar aan te raken gaan ze met deze bewegingen in tweetallen een hanengevecht dansen.

AAN DE SLAG

Stap 1

Bespreek met de leerlingen het boek en bekijk samen de afbeeldingen van hanen. Bespreek de eigenschappen van hanen, zoals bijvoorbeeld trots. Vraag ze wat trots is, waaraan herken je de trots bij een haan? Hoe beweegt een haan? (felle en korte strakke bewegingen, staccato) Wat gebeurt er met de kop van de haan als hij loopt? Wie kan dat voordoen?

Stap 2

De leerlingen staan op een plek in de zaal. Speel strakke ritmes op de woodblock: de kopbewegingen van de haan. Terwijl ze op de plek staan, bewegen ze alleen hun hoofd op allerlei manieren met korte, kleine schokkende, strakke, staccato en felle bewegingen. Ze variëren alle kanten op, bijvoorbeeld naar rechts, naar links, naar voren, naar achteren, opzij kijkend met ja- en neeknikjes, enzovoort.

Stap 3

Speel strakke ritmes op de woodblock. Hoe lopen hanen? Trots en parmantig, terwijl ze bovenstaande kopbewegingen maken, strekken ze bij iedere stap hun poot een beetje naar voren uit.

De leerlingen gaan staan aan de korte kant van de zaal. Om de beurt gaan ze met z'n vieren (met voldoende ruimte tussen iedere leerling) klaarstaan om over te steken met deze 'hanige loop'.

Stap 4: Het hanengevecht

Maak op de handtrom een variatie van een aantal korte ritmische slagen achter elkaar en hou daarna de trom stil,

maak vervolgens een nieuw kort ritme. Op ieder ritme maken de leerlingen een korte reeks bewegingen achter elkaar met hun hele lichaam. De bewegingen zijn zoals de gevechten van de haan, fel, strak, vurig en vinnig, met sprongen, wegduikend, wegschietend en vleugels (armen) die alle kanten opslaan en klapperen.

Stap 5

De leerlingen gaan in tweetallen tegenover elkaar staan, nummers 1 en 2. Om de beurt en reagerend op elkaar maken ze vechtbewegingen op ieder kort ritme, zoals omhoog, naar voren, naar achteren en van links naar rechts springen, wegduiken, afweren en aanvallen, draaien, klapperen en zwaaien met vleugels en poten. Na ieder kort ritme befrist nummer 1 de houding. Daarna laat nummer 2 de vechtbeweging zien en befrist daarna ook de houding enzovoort.

Belangrijk hierbij is dat de tweetallen voldoende afstand van elkaar nemen en deze gevechtscans uitvoeren zonder elkaar aan te raken.

Stap 6

De leerlingen gaan zitten in een ruime kring. Zoals in een echte ring het hanengevecht plaatsvindt, zo gaan om de beurt twee leerlingen naar het midden om hun vechtkunsten te laten zien. Door de muziek heen: sla op de trom om aan te geven als nummer 1 of 2 moet befristen.

PRESENTATIE

De leerlingen presenteren Stap 6 voor publiek, begeleid door de muziek van Rene Aubry - Avant la pluie II

Muziek: Rene Aubry – Avant la pluie > <http://www.youtube.com/watch?v=0I5Z53rFYsk>

copyright Kunstgebouw – www.kunstgebouw.nl

LES idee

Het hanengevecht door
Hans Hagen en Phillip
Hopman, bladzijde 81-85

60 minuten

Nodig

Voor elke leerling: een zacht potlood met een scherpe punt, enige vellen A4-papier, oliepastelkrijtjes in donkere kleuren (bruin, donkerrood, donkergroen, blauw enzovoort), groot tekenpapier, ecoline of dunne waterverf in bakjes, een waterpot, papieren doekjes, dikke kwasten of sponzen, oude kranten. Afbeeldingen van hanen in **Het hanengevecht, in andere boeken of op internet.**

Vorbereiding

Bekijk de afbeeldingen van hanen, waarop hun karakteristieken goed te zien zijn. Lees de les door, bekijk en probeer de tekeningen uit,

- lees verder op het volgende blad ->

3 – FELLE HANEN

De leerlingen onderzoeken de uitdrukkingmogelijkheden van snelle, felle lijnen en krassen. Ze tekenen daarmee dynamische hanen, die ze vervolgens inschilderen met ecoline.

De les kan goed worden uitgevoerd na de Lesidee 20, dan hebben de leerlingen de hanenbewegingen in hun lijf gevoeld.

AAN DE SLAG

Stap 1

Lees het tekstfragment, en bekijk ook de afbeelding op het digibord. Illustrator Philip Hopman tekent de arena, het publiek en de hanen, met krassende snelle potloodlijnen, alsof hij met zijn gekraste lijnen iets van de opwindende en de felheid van het publiek en de dieren wil laten zien. In deze les gaan de leerlingen de felle hanen tekenen. Eerst tekenen zij allerlei soorten felle lijnen. Als dat goed lukt, ontstaan daarin de hanen als vanzelf!

Stap 2

Bekijk afbeeldingen van hanen met aandacht voor:

- het verenkleed
- de vorm van de veren in de staart
- de sterke grote poten, met klauwen en sporen
- de kop met de grote hanenkam, de felle oogjes en de lellen bij de kin
- de scherpe snavel

Aan al die onderdelen kun je zien: een haan is een fel, trots en gevaarlijk dier!

Begeleid de leerlingen stapsgewijs in het tekenen van lijnen. Teken elke stap met hen mee op het bord. Ga samen met hen door het proces van rechte lijnen naar hanen.

Stap 3

De leerlingen leggen een vel A4-papier verticaal voor zich en pakken een potlood. Op het papier tekenen ze lange rechte lijnen die het hele vel vullen, eerst langzaam, maar steeds sneller. Ze vullen het eerste vel met lange felle lijnen. Ze blijven op het papier, de potloodlijnen vliegen niet van

het papier af. Alle lijnen zijn goed, en als een lijn niet naar je zin is, teken je een nieuwe er gewoon overheen of naast. Er komt geen gum aan te pas, wel durf en plezier (tekening 1).

Stap 4

Op een tweede vel maken ze nu zigzaggende scherpe lijnen en hoeken, van rechts bovenaan het papier tot links onderaan. Je kunt in deze hoekige zigzaglijnen al een beetje een hanenkam zien (tekening 2)! Op een derde vel maken ze nu felle lijnen in de vorm van veren. Zoveel als kan naast en over elkaar heen. Ze proberen zo ook de veren van een staart te maken (tekening 3).

Stap 5

Besprek met de leerlingen: hoe zouden zij ook op dezelfde manier de kam en de kop met de snavel kunnen tekenen, en de poten? Kan iemand dat voordoen op het bord? De leerlingen proberen het op een nieuw vel papier (tekening 4).

Stap 6

Nu komt de spannendste stap. De leerlingen tekenen met hoekige zigzagstrepen en ronde verenlijnen een haan. In één lijn tekenen ze daarbij zijn ronde borstkas, dan zijn kop met een scherpe snavel, en z'n grote poten. Dat zal wellicht niet de eerste keer naar tevredenheid lukken. De leerlingen proberen dit een aantal keer tot ze tevreden zijn met een resultaat. Wanneer ze meerdere kleine hanen op één vel papier tekenen, lijkt het of de hanen ruziën en vechten (tekening 5 en verder).

Stap 7

Als de leerlingen met plezier en zelfvertrouwen hun hanen in verschillende variaties kunnen tekenen, werken ze verder

zodat u de lijntekeningen en het daaruit ontstaan van de haan zelf, tekenend kunt laten zien. Richt een schildertafel in met kranten, potjes ecoline, water, doekjes en kwasten of sponsjes.

3 vervolg

op een groot tekenpapier met oliepastelkrijt. Ze tekenen met krijt zo groot mogelijk op het papier. Dit vraagt grotere bewegingen en meer kracht!

Stap 8

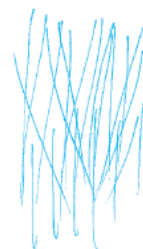
Om beurten kunnen leerlingen hun hanen aan de ecoline-tafel inschilderen en sponzen met felle kleuren ecoline. Ze mogen daarbij spetteren, vegen en kledderen! De ecoline maakt de hanen nog expressiever. Laat alle werkstukken goed drogen.

Stap 9

Hang alle werkstukken op en bespreek ze. Zijn de hanen in alle werkstukken goed te herkennen of zijn er ook heel andere vogels of wezens ontstaan? Wat vonden de leerlingen het moeilijkst? Wat vonden ze het leukst? Zijn er ook echte hanengevechten te zien? Wie heeft de felste hanen gemaakt en waardoor is dat zo? Zijn er winnaars en verliezers te zien?

PRESENTATIE

Geef samen met de leerlingen aan ouders en bezoekers een workshop hanentekenen.

tekening 1

tekening 2

tekening 3

tekening 4

tekening 5